

Odpovědnost za vady

Výše slevy z kupní ceny nemusí odpovídat nákladům, jež byly vynaloženy na odstranění vad, oznámení vady zboží nemusí být bez dalšího provedeno písemnou formou.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 23 Cdo 3244/2007, ze dne 30.10.2009)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobce Ing. A. M., zastoupeného Mgr. M. H., advokátkou, proti žalovanému M. F., zastoupenému JUDr. L. I., advokátkou, o zaplacení částky 305.000,- Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu Plzeň - město pod sp. zn. 19 C 247/99, o dovolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 10. července 2006, č. j. 10 Co 201/2006-278, tak, že rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 10. července 2006, č. j. 10 Co 201/2006-278, se v měnící části výroku pod bodem I, již byla žaloba zamítnuta co do částky 69.011,- Kč, zrušuje a věc se v tomto rozsahu vrací tomuto soudu k dalšímu řízení. V rozsahu, v němž směřovalo proti měnící (podle obsahu potvrzující) části výroku pod bodem I, již byla žaloba zamítnuta co do částky 68.298,- Kč, a proti zrušovacímu výroku pod bodem II, se dovolání odmítá.

Z odůvodnění :

Žalobce se žalobou podanou u Okresního soudu Plzeň - město dne 26. 8. 1999 pod sp. zn. 19 C 247/99 domáhal po žalovaném vydání hydraulické ruky typu E.80. 1., , rok výroby 1993, a pro případ nemožnosti vydání věci zaplacení částky 305.000,- Kč s 20 % úrokem od 30. 10. 1997 do zaplacení. Tvrdil, že je vlastníkem uvedené věci, stroj však drží žalovaný. Žalobce jednal s žalovaným o prodeji, k uzavření kupní smlouvy však nedošlo, neboť nebyla dohodnuta kupní cena.

Dne 5. 6. 2001 podal žalobce u téhož soudu další žalobu, jíž se po žalovaném domáhal zaplacení kupní ceny předmětné hydraulické ruky ve výši 250.000,- Kč plus DPH, celkem v částce 305.000,- Kč, spolu s 15 % úrokem od 17. 6. 1997 do zaplacení. Uvedl, že tuto žalobu podává z opatrnosti, z důvodu hrozícího promlčení, pro případ, že by soud v řízení o vydání věci dospěl k závěru, že kupní smlouva uzavřena byla, a navrhl, aby řízení o této žalobě bylo přerušeno do skončení řízení vedeného pod sp. zn. 19 C 247/99. Soud prvního stupně nezaložil pro řízení zahájené podáním této druhé žaloby spis, nýbrž žalobu zažurnalizoval do spisu sp. zn. 19 C 247/99 (jako č. l. 64).

Rozsudkem ze dne 5. ledna 2002, č. j. 19 C 247/99-122, soud prvního stupně uložil žalovanému zaplatit žalobci částku 167.691,- Kč s 15 % úrokem z prodlení od 11. 7. 1997 do zaplacení (výrok pod bodem I) a žalobu na zaplacení částky 305.000,- Kč s příslušenstvím co do částky 137.309,- Kč zamítl (výrok pod bodem II). Dospěl k závěru, že k uzavření kupní smlouvy došlo, přičemž kupní cena byla sjednána v částce 250.000,- Kč včetně DPH. Požadavek na zaplacení kupní ceny shledal vzhledem k nákladům na odstranění vad stroje důvodným co do částky 167.691,- Kč. Výrok pod bodem I přisuzující částku 167.691,- Kč nebyl napaden odvoláním a nabyl právní moci, ve zbývající části byl tento rozsudek zrušen usnesením odvolacího soudu ze dne 31. května 2004, č. j. 13 Co 384/2004-163. Stalo se tak poté, co soud prvního stupně na pokyn odvolacího soudu doplňujícím rozsudkem ze dne 6. února 2004, č. j. 19 C 247/99-157, který rovněž nabyl právní moci, zamítl žalobu na vydání h. r..

Rozsudkem ze dne 15. června 2005, č. j. 19 C 247/99-237, pak soud prvního stupně uložil žalovanému zaplatit žalobci částku 69.011,- Kč s 10 % úrokem z prodlení od 30. 10. 1999 do

zaplacení (výrok pod bodem I), ve zbytku žalobu na zaplacení částky 305.000,- Kč s 20 % úrokem z prodlení od 30. 10. 1997 do zaplacení zamítl (výrok pod bodem II) a rozhodl o nákladech řízení (výrok pod bodem III). Žalobní návrh si vyložil tak, že žalobce se domáhal vydání hydraulické ruky a pro případ, že by to nebylo možné, požadoval zaplacení kupní ceny. Poté, co se znovu vypořádal s otázkou uzavření kupní smlouvy (již pravomocně rozhodnutou), vyhodnocením provedených důkazů, a též s poukazem na to, že h. r. nebyla kompletní, neboť spolu s ní bylo nutno předat i doklady nezbytné k jejímu provozu, dospěl k závěru, že kupní cena byla sjednána v částce 250.000,- Kč včetně DPH. Dále vzal za prokázané, že mezi účastníky došlo k dohodě ohledně skrytých vad tak, že žalobce uhradí náklady nezbytné na zprovoznění h. r. při její montáži v areálu společnosti A., a. s., a že žalovaný za opravu ke zprovoznění stroje zaplatil za žalobce částku 13.298,- Kč. Požadavek žalovaného na slevu z kupní ceny založený na tvrzení, že v průběhu provozu v měsíci srpnu 1997 se na stroji objevily takové závady, pro které jej nebylo možno užívat a které žalovaný nechal dne 15. 8. 1997 odstranit na svůj náklad ve výši 69.011,- Kč, soud prvního stupně důvodným neshledal. Poukázal na to, že žalovaný vytkl žalobci tyto vady až dne 9. 9. 1997 a požadoval zároveň slevu z kupní ceny, podle obchodního zákoníku měl však vady uplatnit poté, co je zjistil, a též sdělit, jaký nárok zvolil, nikoliv nechat vady na svůj náklad svévolně odstranit a poté žádat slevu z kupní ceny. Odečtením částky 167.691,- Kč, kterou žalovaný zaplatil žalobci v průběhu řízení, a částky 13.298,- Kč za zprovoznění stroje, od kupní ceny ve výši 250.000,- Kč dospěl soud prvního stupně k závěru, že dlužný doplatek kupní ceny činí 69.011,- Kč.

K odvolání obou stran Krajský soud v Plzni rozsudkem ze dne 10. července 2006, č. j. 10 Co 201/2006-278, změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že zamítl žalobu, kterou se žalobce kromě již pravomocně přiznané částky domáhal zaplacení částky 137.309,-Kč (výrok pod bodem I), a v části týkající se 15 % úroku z prodlení z částky 305.000,- Kč a ve výroku o nákladech řízení rozsudek soudu prvního stupně zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení (výrok pod bodem II).

Odvolací soud se ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně, že kupní cena byla sjednána částkou 250.000,- Kč včetně DPH, neboť tato skutečnost vyplývá nejen z výpovědi žalovaného a jeho manželky, nýbrž potvrdil ji i svědek J.V., pracovník společnosti A., a. s.; ten rovněž uvedl, že revizní zkouška neprokáže skryté vady, že žalobce na objevené vady telefonicky upozornil, zakázkový list o opravě po revizní zkoušce sepisoval s žalovaným, žalobce ale okamžitě informoval, a že v obdobných případech bylo obchodní zvyklostí, že odstranění takto objevených vad hradí prodávající. Závěr soudu prvního stupně, že žalobce má vedle již přisouzené částky nárok na zaplacení další částky 96.011,- Kč, odvolací soud správným neshledal. Uvedl, že již z dříve provedených důkazů vyplývá, že vady zařízení, které byly zjištěny poté, kdy došlo k provedení revizní zprávy, byly žalobci vytčeny pracovníkem firmy A., když písemná forma není dohodnuta, a byly tedy vytčeny bezprostředně a to v souvislosti s opravou zadanou žalovaným. Vzhledem k tomu, že žalovaný potřeboval zařízení co nejdříve využívat, fakturu za opravu vystavenou dne 15. 8. 1997 v částce 69.011,- Kč uhradil. Vytčení vad potvrdil přípisem ze dne 9. 9. 1997 a v té souvislosti žádal o slevu z kupní ceny. Na základě toho odvolací soud dovodil, že žalovaný postupoval v souladu s běžnou obchodní praxí, tzn. vady byly vytčeny ve smyslu § 436 a násl. včas, a uzavřel, že žalovaný se částky 137.309,- Kč domáhá nedůvodně, když částku 13.000,- Kč činily opravy objednané před namontováním ruky žalobcem, částku 55.000,- Kč podruhé uplatněný nárok na daň z přidané hodnoty a částka 69.000,- Kč byla žalovaným vynaložena na opravu skrytých vad.

Tento rozsudek odvolacího soudu napadl žalobce dovoláním, jehož přípustnost opřel o ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) a jehož důvodnost spatřoval v tom, že řízení bylo postiženo vadou, která může mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci [dovolací důvod podle § 241a odst. 2 písm. a) o. s. ř.], že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci [dovolací důvod podle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř.] a že toto rozhodnutí vychází ze skutkových zjištění, které nemají oporu v provedeném dokazování (dovolací důvod podle § 241a odst. 3 o. s. ř.).

Žalobce především vytkl odvolacímu soudu, že se odchýlil od skutkových zjištění, jež soud prvního stupně čerpal z výpovědí účastníků řízení a svědků, aniž tyto důkazy zopakoval a zjednal si tak rovnocenný podklad pro odlišné hodnocení těchto důkazů.

Žalobce podrobil kritice též způsob, jakým odvolací soud při hodnocení důkazů postupoval, totiž že nehodnotil výpovědi svědků v jejich vzájemné souvislosti a v souvislosti s listinnými důkazy, že akcentoval výpověď svědka J. V., ačkoliv ten nebyl jednání o ceně přítomen, a nevezal zřetel na to, že svědkyně Mgr. H. F. je manželkou žalovaného, na druhé straně nevezal zřetel na výpověď svědka Ing. M. a na dopis ze dne 9. 9. 1997, jímž žalovaný reagoval na původní žalobcovu fakturu. Žalobce též argumentoval, že z hlediska jeho podnikatelského záměru je nelogické, aby z částky 250.000,- Kč, kterou měl podle odvolacího soudu prodejem získat, uhradil nákupní cenu ve výši 244.000,- Kč a náklady na zaplacení oprav vyplývajících z revizní zprávy ve výši 13.298,- Kč, celkem tedy 257.298,- Kč.

Nesprávného právního posouzení se měl odvolací soud dopustit tím, že se nevypořádal s ustanovením § 436 odst. 2 obchodního zákoníku (dále též jen „obch. zák.“), podle něhož volba nároku z vad zboží náleží kupujícímu, jen jestliže ve včas zasláném oznámení vad nebo bez zbytečného odkladu po tomto oznámení volbu určí. Podle závěru odvolacího soudu byly vady vytčeny telefonicky, z uvedeného ustanovení však podle žalobcova mínění vyplývá, že vady by měly být vytčeny písemně. Žalobce též namítl, že náklady na odstranění vad nemohou automaticky znamenat slevu z kupní ceny za situace, kdy provedenou opravou kromě odstranění vad dochází k dalšímu zhodnocení věci tím, že jsou nainstalovány nové komponenty. I kdyby pak předmětná částka byl slevou z kupní ceny, není možno o ni bez dalšího snižovat kupní cenu. Jde o samostatný nárok, který musí být nějakým způsobem uplatněn, k čemuž nedošlo a soud se touto otázkou neměl vůbec zabývat.

Závěrem žalobce vytkl odvolacímu soudu, že pokud zamítl žalobu co do jistiny, neměl důvod rušit rozsudek soudu prvního stupně v části týkající se úroku z prodlení a nákladů řízení.

Žalobce navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření navrhl, aby dovolání bylo zamítnuto, neboť rozsudek odvolacího soudu je správný. Ztotožnil se se skutkovými i právními závěry odvolacího soudu a zdůraznil, že odvolací soud se nijak neodchýlil od správných skutkových zjištění soudu prvního stupně, pouze vyjádřil jiný právní názor.

Napadené rozhodnutí odvolacího soudu bylo vyhlášeno před 1. červencem 2009, kdy nabyla účinnosti novela občanského soudního řádu provedená zákonem č. [7/2009](#) Sb., Nejvyšší soud České republiky (dále též jen „Nejvyšší soud“) jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) proto vzhledem k bodu 12 přechodných ustanovení v čl. II. uvedeného zákona dovolání projednal a rozhodl o něm podle občanského soudního řádu ve znění účinném do 30. června 2009.

Předně je třeba konstatovat, že žalobce se žalobou podanou dne 26. 8. 1999 nedomáhal vydání věci, eventuálně zaplacení kupní ceny, jak ji mylně interpretoval soud prvního stupně a co mlčky akceptoval též soud odvolací. Šlo o typickou vlastnickou žalobu na vydání věci (tzv. vindikační) s eventuálním petitum, jíž se žalobce domáhá vydání věci a pro případ, že by vydání nebylo možné, se domáhá zaplacení peněžité náhrady (peněžního ekvivalentu věci, kterou nelze vydat). Řízení o této žalobě skončilo právní moci „doplňujícího“ rozsudku soudu prvního stupně ze dne 6. února 2004, č. j. 19 C 247/99-157, jímž byla vindikační žaloba (její primární petit) zamítnuta, a to nikoliv z důvodu, že věc nelze vydat, nýbrž pro nedostatek aktivní věcné legitimity žalobce, takže o sekundárním petitu nebyl důvod rozhodovat. Předcházející rozsudek soudu prvního stupně ze dne 5. ledna 2002, č. j. 19 C 247/99-122, jakož i následná rozhodnutí tohoto soudu a soudu odvolacího se tedy týkají žaloby na

zaplacení kupní ceny podané dne 5. 6. 2001, již bylo zahájeno další řízení (srov. § 79 odst. 1, větu první, o. s. ř.), o níž měl být tedy veden zvláštní spis a o níž mělo být rozhodnuto ve věci vedené pod sp. zn. 19 C 247/99 jedině za předpokladu, že soud rozhodne o spojení těchto věcí podle ustanovení § 112 odst. 1 o. s. ř. Toto procesní pochybení soudů nižších stupňů není však takové povahy, že by v rozsahu přípustného dovolání mohlo mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (viz níže uvedené závěry o přípustnosti a důvodnosti dovolání).

Nejvyšší soud po zjištění, že dovolání proti rozsudku odvolacího soudu bylo podáno ve lhůtě stanovené v § 240 odst. 1 o. s. ř. oprávněnou osobou (účastníkem řízení) řádně zastoupenou advokátem, jímž bylo dovolání též sepsáno (§ 241 odst. 1, 4 o. s. ř.), se zabýval nejdříve otázkou, zda je dovolání v této věci přípustné, neboť toliko z podnětu přípustného dovolání lze přezkoumat správnost napadeného rozhodnutí z hlediska uplatněných dovolacích důvodů.

Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.). Podmínky přípustnosti dovolání proti rozsudku odvolacího soudu jsou stanoveny v § 237 o. s. ř.

Dovolání je přípustné proti rozhodnutí odvolacího soudu, jímž bylo změněno rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé [§ 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř.] nebo jímž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, kterým soud prvního stupně rozhodl ve věci samé jinak než v dřívějším rozhodnutí proto, že byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější rozhodnutí zrušil [§ 237 odst. 1 písm. b) o. s. ř.], anebo jímž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, jestliže dovolání není přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. b) o. s. ř. a dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam [§ 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř.].

Nejvyšší soud ve svých rozhodnutích vyložil, že pro posouzení toho, zdá je rozsudek odvolacího soudu rozsudkem měnícím ve smyslu ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř., není rozhodující, jak jej odvolací soud označil, ale jak ve vztahu k rozhodnutí soudu prvního stupně vymezil obsah posuzovaného právního vztahu účastníků, případně zda práva a povinnosti účastníků stanovil oproti rozhodnutí soudu prvního stupně odlišně (srov. např. usnesení ze dne 13. září 1999, sp. zn. 2 Cdo 931/97, uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 52/1999, či usnesení ze dne 29. července 1999, sp. zn. 20 Cdo 1760/98, uveřejněné v časopise Soudní judikatura, sešit č. 1/2000, pod č. 7/2000). Z toho v poměrech projednávané věci plyne, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu je rozsudkem měnícím jen ve vztahu k výroku pod bodem I rozsudku soudu prvního stupně, a to té jeho části, jíž byla žalobci přisouzena částka 69.011,- Kč (tedy nikoliv též ohledně úroku z prodlení), která představuje slevu z kupní ceny z důvodu těch skrytých vad, které se měly projevit až při provozu stroje. V tomto rozsahu je dovolání proti rozsudku odvolacího soudu přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř.

Ve zbývající části výroku pod bodem I je rozhodnutí odvolacího soudu, přes nepřesné vyjádření, rozsudkem potvrzujícím, neboť jí byla, stejně jako rozsudkem soudu prvního stupně, zamítnuta žaloba ohledně částky 68.298,- Kč, z níž částka 55.000,- Kč je spornou částí kupní ceny a částka 13.298,- Kč představuje cenu oprav provedených pro účely revizní zprávy. Proti této části rozsudku odvolacího soudu může být tedy oproti očekávání dovolatele dovolání přípustné pouze při splnění předpokladů stanovených v § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř.

Rozhodnutí odvolacího soudu má ve věci samé po právní stránce zásadní význam ve smyslu ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je odvolacími soudy nebo dovolacím soudem rozhodována rozdílně, nebo řeší-li právní otázku v rozporu s hmotným právem (§ 237 odst. 3 o. s. ř.).

Nejvyšší soud vyložil v usnesení ze dne 29. června 2004, sp. zn. 21 Cdo 541/2004, uveřejněném v časopise Soudní judikatura číslo 7, ročník 2004, pod číslem 132 (od jehož závěrů nemá důvodu odchýlit se ani v této věci a na něž v podrobnostech odkazuje), že na závěr, zda má napadené rozhodnutí odvolacího soudu ve věci samé zásadní význam po právní stránce, lze usuzovat jen z okolností uplatněných dovolacím důvodem podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř., jehož prostřednictvím lze namítat, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení. K okolnostem uplatněným dovolacími důvody podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. a) nebo ustanovení § 241a odst. 3 o. s. ř. nemůže být při posouzení, zda je dovolání přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., přihlédnuto (srov. shodně též usnesení Ústavního soudu ze dne 7. března 2006, sp. zn. III. ÚS 10/06, uveřejněné v časopise Soudní judikatura č. 9, ročník 2006, pod číslem 130 a usnesení Ústavního soudu ze dne 15. listopadu 2007, sp. zn. III. ÚS 372/06). Takto formulované omezení je ve vztahu k dovolacímu důvodu obsaženému v ustanovení § 241a odst. 3 o. s. ř. (jehož prostřednictvím lze namítat, že rozhodnutí odvolacího soudu vychází ze skutkového zjištění, které nemá podle obsahu spisu v podstatné části oporu v provedeném dokazování) dáno tím, že zákon možnost jeho užití výslovně spojuje toliko s dovoláním přípustným podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) a b) o. s. ř., popřípadě podle obdobného užití těchto ustanovení (§ 238 a § 238a o. s. ř.); tento dovolací důvod slouží k nápravě vadných skutkových zjištění, přičemž k závěru o zásadním významu rozhodnutí odvolacího soudu po právní stránce může vést pouze posouzení právních otázek. Vyloučení úvahy o přípustnosti dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. na základě argumentů spojovaných s vadami řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci a jež zakládají dovolací důvod podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. a) o. s. ř., je pak dáno povahou tohoto dovolacího důvodu. Konkrétní vada řízení, pokud není (nemá být) důsledkem omylu soudu při výkladu procesně právního předpisu [nejde o spor o procesní právo, jenž by založil dovolací důvod podle § 241 odst. 2 písm. b) o. s. ř.], nebude mít judikatorní přesah a rozpor s hmotným právem z povahy věci založit nemůže (v právní literatuře srov. Bureš, J., Drápal, L., Krčmář, Z. a kol. Občanský soudní řád. Komentář. II. díl. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006, 1241 s., a v rozhodovací praxi soudů např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. března 2006, sp. zn. 29 Odo 866/2005, jež je veřejnosti k dispozici na webových stránkách Nejvyššího soudu), nemůže tedy přivodit zásadní význam rozhodnutí po právní stránce.

Při přezkoumání rozhodnutí odvolacího soudu je dovolací soud zásadně vázán uplatněnými dovolacími důvody, včetně toho, jak je dovolatel obsahově vymezil (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), proto při zkoumání, zda napadené rozhodnutí odvolacího soudu má ve smyslu ustanovení § 237 odst. 3 o. s. ř. ve věci samé po právní stránce zásadní význam, může posuzovat jen takové právní otázky, které dovolatel v dovolání označil (srov. citované usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 541/2004). Zásadní právní význam rozhodnutí může přitom založit jen taková právní otázka, jež je pro rozhodnutí odvolacího soudu určující.

Právním posouzením věci je myšlenkový postup soudu a z něho vyplývající závěry při výkladu právních předpisů a při jejich aplikaci na zjištěný skutkový stav věci. Při hodnocení správnosti právního posouzení tedy dovolací soud prověřuje, zda zjištěný skutkový stav odvolacímu soudu dovozoval učinit příslušný právní závěr (srov. shodně Bureš, J., Drápal, L., Krčmář, Z. a kol. Občanský soudní řád. Komentář. II. díl. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006, 1267 s.). Právní posouzení je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, popřípadě ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Uvedený výklad vede k závěru, že v posuzované věci dovolání proti potvrzující části výroku rozsudku odvolacího soudu přípustné není. Povahu námitek nesprávného právního posouzení má pouze odvolatelova polemika se způsobem, jakým odvolací soud vyložil a aplikoval ustanovení § 436 odst. 2 a § 436 odst. 1 písm. c) obch. zák., a výtky týkající se uplatnění nároku na slevu z kupní ceny v řízení

a způsobu stanovení její výše, tedy ty námitky, které se vztahují právě jen ke slevě z kupní ceny, uplatněné žalovaným z titulu skrytých vad ve výši 69.011,- Kč. K závěru odvolacího soudu o sjednané výši kupní ceny a o nákladech na opravu, jež měly být objednány žalobcem před montáží stroje, se vztahují jednak námitky vytýkající odvolacímu soudu konkrétní procesní pochybení, nevyplývající ze sporu o procesní právo (porušení § 213 odst. 2, část věty za středníkem, o. s. ř. při zjišťování skutkového stavu věci), jimiž byl uplatněn dovolací důvod podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. a) o. s. ř., jednak námitky, které prostřednictvím kritiky postupu odvolacího soudu při hodnocení důkazů zpochybňují správnost jeho skutkových zjištění a jimiž byl uplatněn dovolací důvod podle ustanovení § 241a odst. 3 o. s. ř. Takové námitky způsobí založit přípustnost dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. nejsou.

Nejvyšší soud proto dovolání proti potvrzující (podle obsahu) části výroku rozsudku odvolacího soudu ve věci samé, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.), podle ustanovení § 243b odst. 5, věty první, a § 218 písm. c) o. s. ř. odmítl.

Nejvyšší soud odmítl též dovolání směřující proti zrušujícímu výroku pod bodem II rozsudku odvolacího soudu. Rozhodnutí, jímž odvolací soud ruší rozhodnutí soudu prvního stupně a vrací mu věc k dalšímu řízení, má povahu usnesení (srov. § 223 o. s. ř.), i když je, tak jako v posuzované věci, součástí rozsudku. Jde přitom o usnesení, jímž nebylo rozhodnuto ve věci samé. Jiná usnesení než ve věci samé, proti nimž je dovolání přípustné, jsou taxativně vypočtena v ustanoveních §§ 238 až 239 o. s. ř. a kasační rozhodnutí odvolacího soudu mezi nimi uvedeno není.

Proti měnící části výroku rozhodnutí odvolacího soudu ve věci samé je dovolání nejen přípustné, nýbrž též důvodné.

Předně je třeba konstatovat, že v rozsahu přípustného dovolání byl dovolací důvod podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. a) o. s. ř. uplatněn po právu.

Odvolací soud svůj právní závěr, že žalovaný postupoval v souladu s běžnou obchodní praxí a vady, o něž opírá uplatněný nárok na slevu z kupní ceny v částce 69.011,- Kč, vytkl postupem odpovídajícím ustanovení § 436 a násl., tedy řádně a včas, založil na skutkových zjištěních, že revizní zkouška takového stroje neprokáže skryté vady, že J.V., pracovník společnosti A., a. s., žalobce na objevené vady telefonicky upozornil, že zakázkový list o opravě po revizní zkoušce sepisoval J. V. s žalovaným, žalobce ale okamžitě informoval, že v obdobných případech bylo obchodní zvyklostí, že odstranění takto objevených vad hradí prodávající, že žalovaný fakturu za opravu vystavenou dne 15. 8. 1997 v částce 69.011,- Kč uhradil, protože potřeboval zařízení co nejdříve využívat, a že vytčení vad potvrdil přípisem ze dne 9. 9. 1997 a v té souvislosti žádal o slevu z kupní ceny. Z toho pak odvolací soud dovodil skutkový závěr, že vady stroje zjištěné v době po provedení revizní zprávy byly žalobci vytčeny uvedeným pracovníkem firmy A., když písemná forma není dohodnuta, a byly vytčeny bezprostředně v souvislosti s opravou zadanou žalovaným.

Je třeba přisvědčit dovolateli, že tento skutkový stav věci si odvolací soud neopatřil procesně korektním způsobem. Soud prvního stupně takovéto skutkové poznatky neučinil; v souvislosti s uplatněným požadavkem žalovaného na slevu z kupní ceny z titulu jiných vad než těch, které byly odstraněny pro účely revize, je v jeho rozhodnutí obsaženo toliko to skutkové zjištění, že žalovaný vytkl žalobci tyto vady a požadoval slevu z kupní ceny až dne 9. 9. 1997. Skutkovým stavem, jak jej zjistil soud prvního stupně, odvolací soud vázán není (srov. § 213 odst. 1 o. s. ř.). Dospěje-li však k závěru, že je třeba tento skutkový stav změnit či doplnit, musí tak učinit způsobem předepsaným v ustanovení § 213 o. s. ř. Má-li za to, že je možné z dosud provedených důkazů dospět k jinému skutkovému zjištění, než které učinil soud prvního stupně, musí tyto důkazy zopakovat (srov. § 213 odst. 2 o. s. ř.). K provedeným důkazům, z nichž soud prvního stupně neučinil žádná skutková zjištění, odvolací soud při zjišťování skutkového stavu věci přihlédnout nesmí, ledaže by je zopakoval

(srov. § 213 odst. 3 o. s. ř.). Odvolací soud se v posuzované věci těmito pravidly neřídil. K jiným skutkovým zjištěním, než jaká učinil soud prvního stupně, dospěl tak, že sám hodnotil důkazy provedené soudem prvního stupně, aniž je zopakoval. Ke skutkovému stavu, na němž založil své rozhodnutí v rozsahu přípustného dovolání, tedy dospěl právě tím způsobem, který je mu výslovně zapovězen citovanými ustanoveními občanského soudního řádu, v nichž se v poměrech odvolacího řízení promítají tak zásadní principy civilního procesu, jako je přímost a ústnost při dokazování.

Porušením procesního postupu stanoveného pro zjišťování skutkového stavu věci odvolací soud zatížil řízení vadou, která mohla mít za následek nesprávná skutková zjištění a tedy též nesprávné rozhodnutí ve věci, a rozhodnutí odvolacího soudu tedy nemůže v rozsahu přípustného dovolání již z tohoto důvodu obstát.

Naplněn je však též dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci upravený v ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. Je tomu tak především proto, že i kdyby skutkový stav, z něhož vycházel odvolací soud, byl zjištěn zákonným způsobem, neskýtá by postačující podklad pro závěr, že žalovanému vznikl nárok na slevu z kupní ceny z titulu odpovědnosti žalobce za ty vady, které byly zjištěny po revizi předmětného stroje.

Ustanovení § 422 a násl. obch. zák., upravující vady zboží a nároky z nich, jsou dispozitivní povahy (srov. § 263 odst. 1 obch. zák.), skutkový stav, z něhož vycházel odvolací soud, však nevede k závěru, že účastníci tyto otázky sjednali v kupní smlouvě jinak. Podle obchodních zvyklostí, na něž odvolací soud bez bližšího zdůvodnění odkazuje, se obchodní závazkové vztahy řeší pouze za předpokladu, že je nelze řešit podle ustanovení obchodního zákoníku a ani podle předpisů práva občanského (srov. § 1 odst. 2 obch. zák.). Posuzovaný závazkový vztah se tedy řídí ustanoveními obchodního zákoníku; k obchodním zvyklostem zachovávaným v příslušném obchodním odvětví by se za předpokladu, že by byly specifikovány a též prokázány (pokud by nešlo o nespornou skutečnost podle § 120 odst. 4 o. s. ř. nebo o notorietu ve smyslu § 121 o. s. ř.), přihlédlo při určení práv a povinností z předmětného závazkového vztahu pouze potud, pokud by nebyly v rozporu s obsahem kupní smlouvy nebo se zákonem (srov. § 264 odst. 1 obch. zák.), včetně těch ustanovení zákona, která jsou dispozitivní povahy (srov. § 264 odst. 2 obch. zák., a contrario).

Podle ustanovení § 425 odst. 1, věty první, obch. zák. prodávající odpovídá za vadu, kterou má zboží v okamžiku, kdy přechází nebezpečí škody na zboží na kupujícího, i když se vada stane zjevnou až po této době.

Podle ustanovení § 428 obch. zák. právo kupujícího z vad zboží nemůže být přiznáno v soudním řízení, jestliže kupující nepodá zprávu prodávajícímu o vadách zboží bez zbytečného odkladu poté, kdy kupující vady zjistil [odstavec 1, písm. a)]. K účinkům stanoveným v odstavci 1 se přihlédne, jen jestliže prodávající namítne v soudním řízení, že kupující nesplnil včas svou povinnost oznámit vady zboží (odstavec 2).

Skutkový stav, z něhož vycházel odvolací soud, obsahuje zjištění, že poté, kdy byla vypracována revizní zpráva, byly na stroji zjištěny vady. Chybí však poznatek, které vady byla zjištěny, kdy se tak stalo a zda šlo o vady, které stroj měl již v okamžiku přechodu nebezpečí škody na kupujícího. Chybí tím spíše, že žalobce příslušná tvrzení žalovaného již v řízení před soudem prvního stupně zpochybňoval. Není tu tedy vůbec žádný skutkový podklad pro závěr, že jde o vady, za něž žalobce nese zákonnou odpovědnost, a že žalovaný podal žalobci zprávu o těchto vadách včas, tj. bez zbytečného odkladu poté, kdy je zjistil. Žalobce namítl v tomto řízení, že žalovaný nesplnil včas svou notifikační povinnost (srov. jeho podání na č. l. 169), a pokud by byla jeho námítka důvodná, právo na slevu z kupní ceny by nemohlo být žalovanému přiznáno, tj. v poměrech projednávané věci by soud nemohl uzavřít, že žalovaný byl oprávněn o slevu snížit kupní cenu placenou žalobci - srov. § 439 odst. 2, část věty před středníkem, odst. 3, věty první, obch. zák.

Právní závěr, že vady byly vytčeny včas, odvolací soud založil na skutkovém závěru, že vady byly žalobci vytčeny (v blíže neurčené době po revizi) již pracovníkem společnosti A., a. s., a žalovaný svým dopisem ze dne 9. 9. 1997 tuto notifikaci pouze potvrdil. Skutkový stav, z něhož vycházel, však neskýtá podklad pro závěr, že (a z jakého právního důvodu) bylo jednání uvedeného pracovníka jednáním žalovaného; podání zprávy prodávajícímu o vadách zboží je právním úkonem ve smyslu ustanovení § 34 občanského zákoníku (jde o projev vůle směřující k uplatnění nároků z odpovědnosti za vady), který podle ustanovení § 428 odst. 1, písm. a), obch. zák. přísluší toliko kupujícímu, ať již jedná osobně či prostřednictvím zástupce (srov. § 22 a násl. obč. zák.).

Důvodná je též dovolací námitka, že výše slevy z kupní ceny nemusí odpovídat nákladům, jež byly vynaloženy na odstranění vad. Nehledě na skutečnost, že skutkový stav, z něhož odvolací soud vycházel, poznatek o výši těchto nákladů neobsahuje, právní závěr odvolacího soudu o výši slevy neodpovídá ustanovení § 439 odst. 1 obch. zák., podle něhož nárok na slevu z kupní ceny odpovídá rozdílu mezi hodnotou, kterou by mělo zboží bez vad, a hodnotou, kterou mělo zboží dodané s vadami.

Přisvědčit nelze dovolací námitce, že odvolací soud neměl k nároku na slevu z kupní ceny přihlídnout, neboť jej žalovaný řádně neuplatnil. Z ustanovení § 439 odst. 2, část věty před středníkem, obch. zák. totiž vyplývá, že kupující je (za předpokladu včasné notifikace vad) oprávněn o slevu snížit kupní cenu placenou žalobci. Tento jednostranný právní úkon žalovaný učinil, ne-li již dříve, v rámci svého vyjádření k žalobě, které došlo soudu prvního stupně dne 15. 11. 1999 a jehož stejnopis byl žalobci doručen prostřednictvím dožádaného soudu dne 15. 12. 1999.

Zbývá se vypořádat s dovolací námitkou, že z ustanovení § 436 odst. 2 obch. zák. vyplývá, že vady je třeba oznámit písemně. Obchodní zákoník obsahuje speciální úpravu písemné formy pouze pro smlouvy (srov. § 272), forma právních úkonů jednostranných, mezi něž patří též notifikace vad, se tedy vzhledem k ustanovení § 1 odst. 2, věty druhé, obch. zák. řídí ustanovením § 40 odst. 1 obč. zák., podle něhož nebyl-li právní úkon učiněn ve formě, kterou vyžaduje zákon nebo dohoda účastníků, je neplatný. Ustanovení § 428 obch. zák. upravující zprávu o vadách zboží písemnou formu nevyžaduje. Z ustanovení § 436 odst. 2 obch. zák., jenž v souvislosti s úpravou oznámení volby nároků z odpovědnosti za vady zmiňuje „zaslané oznámení vad“, pak závěr o obligatorní písemné formě notifikace dovozovat nelze. Z dikce ustanovení § 40 odst. 1 obč. zák. totiž vyplývá, a odpovídá též zásadě bezformálnosti právních úkonů v soukromém právu, že požadavek písemné formy právního úkonu musí být zákoně stanoven výslovně. Lze tedy uzavřít, že pro notifikaci vad zboží zákon písemnou formu nestanoví a ani této dovolací námitce důvodnost přiznat nelze.

Protože rozsudek odvolacího soudu není z uvedených důvodů správný, Nejvyšší soud jej v rozsahu přípustného dovolání, tj. v měnící části výroku pod bodem I, již byla žaloba zamítnuta co do částky 69.011,- Kč, podle ustanovení § 243b odst. 2, část věty za středníkem, o. s. ř. zrušil a věc v tomto rozsahu podle ustanovení § 243b odst. 3, věty první, o. s. ř. vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Daňová exekuce](#)
- [Cenové rozhodnutí rozporné se zákonem](#)
- [Autonomie vůle](#)
- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)

- [Zmatečnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Střídavá péče](#)
- [Restituce](#)
- [Majetková podstata \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předběžné opatření](#)